

ÅPENT MØTE MELLOM REGJERINGEN OG A-ORDFØRERNE

Oslo, 2. april 1987

Med forbehold om endringer
SPERRET til 2.4.87 kl. 1800

Statsminister

Gro Harlem Brundtland:

DE POLITISKE ARBEIDSOPPGAVER FRAM MOT KOMMUNE- OG FYLKESTINGSVALGET

Kommune- og fylkestingsvalget i 1983 ga stor framgang for Arbeiderpartiet. Vi erobret ordførerstolen i 70 nye kommuner og 5 nye fylker. Valget ble et gjennomslag for våre verdier og prioriteringer. Vi hadde en framgang på vel 3 % fra 1979.

Det var i distriktene framgangen var sterkest. Det var der man fortest merket de økonomiske innstrammingene overfor kommuner og fylker. Det var der følgende av den borgerlige politikken slo raskest ut.

Før valget i 1983 satte vi på dagsorden de sentrale sakene: Arbeid, bolig og helse. Etter valget foretok Høyre en selvransakelse og kom ut med en erklæring om hva det sto om fram til Stortingsvalgte, og hva Høyre skulle satse på: Det var arbeid, bolig og helse.

Det var et slående eksempel på hva den politiske dagsorden og sakene i lokalvalg kan få av betydning for retning og prioriteringer også sentralt. Stortingsvalget i 1985 bragte oss ytterligere framgang. Det ga flertall hos velgerne for en ny politikk, selv om det ikke ble flertall i Stortinget. Og stemningsskiftet, det kom ved lokalvalget i 1983.

Høstens valg skal gi oss bedre muligheter til å lede utviklingen i kommuner og fylker. Nok et godt valg vil øke

mulighetene til å lede moderniseringen av fellestilbudene, i tråd med signalene fra landsmøtet. Et godt valg vil også styrke oss som parti og som Regjeringsparti.

I en vanskelig økonomisk og politisk situasjon er det Arbeiderpartiet som har tatt ansvaret og har utformet en politikk som både går til angrip på landets sentrale økonomiske problemer og samtidig samler et flertall i Stortinget. Den oppgaven vi har påtatt oss er vanskelig, men den er samtidig inspirerende. Vi søker resultater. Det er de som teller.

De skritt som tas idag er med på å bestemme utviklingen langt inn i 1990-årene. Regjeringsansvaret har gitt oss større mulighet til å prege det norske samfunn. Arbeidet for å bedre folks hverdag kan skje med utgangspunkt i våre verdier og våre mål. I den oppgave vi holder på med, gjelder det at vi bruker det beste i vår politiske tradisjon. Vi må ha evnen til samfunnskritikk og vilje til å reformer. Vilje til å ta ansvaret og til å skape nye muligheter.

Det er ikke grunnlag for noen flertallsregjering i denne perioden. Willoch-regjeringen mistet sitt flertall ved valget i 1985. Men den fortsatte etter valget, uten å avklare sitt forhold til Hagen. Det sprakk etter 6 måneder.

Nå krever Høyre det de kaller avklaring. Vil Kristelig Folkeparti og Senterparti bidra til å danne en ny borgerlig regjering, skal det skje i vår.

Fortsatt går Høyre utenom et hovedproblem: Fremskrittspartiet. De tre kan aldri bli noe annet enn et mindretall.

Det er borgerlig flertall i Stortinget. Men som avisen Østlendingen skriver: "Dette flertallet er meningsløst, fordi det utelukkende er matematisk, Det finnes ikke noe borgerlig flertall, politisk sett, så lenge en må plassere Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Fremskrittspartiet i samme sekk for å få det til."

Vi skal ikke bare føre en ansvarlig økonomisk politikk og gjenreise balansen og vekstkraften i norsk økonomi. Vi skal også

reise nye mål og visjoner for enkeltmenneskets frihet og muligheter. Våre krefter skal ikke mobiliseres i et forsvar for alt vi selv har skapt. Utviklingen og fremtiden stiller nye krav. Vi skal prøve de løsninger vi laget igår mot morgendagens utfordringer. Da kan vi gjøre krisetid til reformtid.

Vi er i full gang med å gjenopprette balansen og styrke vekstkraften i norsk økonomi. Det første som måtte gjøres var å stanse en uforsvarlig og ukontrollert vekst i det private forbruket. Noe måtte gjøres for å snu en utvikling hvor vi stadig eksporterte mindre og importerte mer. Arbeiderpartiet har tatt ansvaret for en økonomisk innstramning når den er nødvendig, men en tilstramning alene er perspektivløs. Vår hovedstrategi er å styrke produksjonsgrunnlaget for å trygge velferden. Det kan vi bare gjøre gjennom å fremme reformer på et bredt felt.

- Vi skal reformere nærings- og distriktspolitikken. Slik kan vi sikre bedre avkastning av det vi investerer og en større verdiskapning. Slik kan vi snu den negative utvikling i mange distrikter til ny framgang og nye muligheter.
- Vi skal reformere skatte- og fordelingspolitikken. Det er nødvendig for å få større rettferdighet, men også for å få bedre bruk av samfunnets ressurser.
- Vi skal reformere og modernisere offentlig virksomhet i stat, fylker og kommuner. Vi vil arbeide offensivt for å gjøre de offentlige virksomhetene til bedre redskaper for å løse grunnleggende oppgaver og yte gode tjenester tilpasset brukernes behov.

Landsmøtet viste at det er bred oppslutning og stor entusiasme i partiet for en offensiv reformpolitikk. Det er nå opp til oss i Regjeringen og dere som er partiets representanter i fylkes- og kommunepolitikken, å arbeide fram alle de praktiske løsninger som må til for at en reformpolitikk skritt for skritt skal kunne realiseres. Det er summen av denne brede innsatsen

som gir resultatene. For oss, som for velgerne, er det resultatene som teller.

x x x

Det er nødvendig med reformer i distriktpolitikken.

Mens 1970-årene under vårt styre var preget av regional stabilitet og ny optimisme i distriktene, har 80-årene skapt usikkerhet og uro. Regjeringen har tatt de negative signaler om utviklingen i utsatte distrikter, særlig i Nord Norge, meget alvorlig. Sammen må vi snu denne usikkerheten til ny optimisme.

Vårt slagord "By og land, hand i hand" har ny aktualitet. Fraflytting i distriktene betyr at ressursene der ikke utnyttes og våre samlede muligheter blir mindre. Økt tilflytting til byene forsterker problemene på boligmarkedet, trafikkproblemene og miljøproblemene.

På 70-tallet kunne vi øke mulighetene i distriktene gjennom en fornyet satsing på primærnæringene og gjennom en sterk utbygging av de offentlige tjenestene. De ga nye muligheter for utdanning for de unge og arbeidsmuligheter for kvinnene. Utbyggingen av de offentlige tjenestene ga arbeid til 150 000 kvinner.

I dag må vi vi skape nye muligheter gjennom en bredere næringsutvikling i distriktene. De tradisjonelle næringene som landbruk, fiske og industri er fortsatt viktige, men de kan ikke skape nok arbeidsplasser for både kvinner og menn. Kvinner i dagens utdanningssamfunn stiller krav om service og miljø som mange bygder og småsamfunn har vanskelig for å oppfylle. Det er derfor viktig å styrke arbeidet med å skape bærekraftige sentra i distriktene.

Den distriktspakke Regjeringen la inn i budsjettet for 1987 var en god start på en nye distriktspolitikk. De distriktpolitiske virkemidlene økte med 20% fra 1986 til 87, mot 3% og 5% de to foregående årene under den borgerlige

regjeringen. Ved siden av å styrke de distriktspolitiske virkemidlene ga de en klar retning for en videre satsing og samordning på kompetanse, og styrke kvinnes sysselsettingsmuligheter og på tjenesteytende næringer. Blant konkrete tiltak Regjeringen vil sette i verk videre er en plan for forskning og utvikling for Nord Norge som nylig ble lagt fram, og som betyr bred satsing på framtidsrettet virksomhet i landsdelen. Om kort tid vil vi også ha ferdig arbeidet med Finmark som egen utdanningspolitisk region.

Dette er første ledd i en mer gjennomgripende fornyelse av nærings- og distriktspolitikken som Regjeringen arbeider med. I åra som kommer blir den store utfordringen i distriktspolitikken å knytte mer effektive og tettere bånd til den mer generelle næringspolitikken. De statlige overføringene til næringene har stort sett en distriktspolitisk begrunnelse. Men de utgiftene som Staten har når det gjelder denne støtten er i sum mange ganger større enn det som vi strengt tatt kaller distriktspolitikk.

Vi må gradvis legge om noe av støtten fra næringer direkte til distriktene. Dette vil gi en langt mer målrettet distriktspolitikk, slik også innstillingen fra bygdeutvalget pekte på. En forutsetning for å komme videre i dette arbeidet er at fylkeskommunene settes i stand til selv å ta initiativ til å føre en aktiv næringspolitikk. Dette kan bare skje dersom vi får til en bedre samordning mellom de statlige og fylkeskommunale organer når det gjelder distrikts- og næringspolitikken, og en større lokal råderett over de ressursene som samfunnet setter inn i distriktene.

Vi skal skape rom for økt distriktspolitisk innsats innenfor en totalramme for statlig innsats som er forsvarlig. Vi må derfor dempe presset i de sentrale strøk og øke innsatsen i distriktene samtidig. Det ene kan ikke komme på toppen av det andre. Det var akkurat her avstanden mellom Høyre og Senterpartiet vokste fram.

Kommunenes økonomi.

Etter flere år med økende ubalanse mellom inntekter og utgifter i mange kommuner, har utviklingen i 1985 og 1986 vært gunstig for kommunesektoren. De siste anslag viser en vekst i de samlede inntekter på 9,5 pst i 1986. Bak den sterke veksten i inntektene ligger først og fremst en sterk skattevekst. Utgiftene ser ut til å ha vokst svakere enn inntektene, slik at den økonomiske balansen for kommuner og fylker har bedret seg, samlet sett. Men det er betydelige forskjeller mellom fylkene og innen fylkene.

Vi står overfor et fordelingsproblem, også i kommuneøkonomien. Skatteinntektene utgjør fra 15 % til 80% av kommunenes samlede inntekter. En langt sterkere vekst i skatteinntektene enn i overføringene øker forskjellene mellom kommunene.

Den skjeve utvikling i fordelingen av inntektene mellom kommunene, var et viktig moment under arbeidet med det kommunaløkonomiske opplegget for 1987. De prognoser vi da hadde, viste en svært høy skattevekst. Samtidig ønsket vi i den vanskelige økonomiske situasjonen for landet å skjerme kommunene og fylkene mot nye nedskjæringer. Derfor la vi opp til en 0-vekst i kommunesektorens samlede inntekter.

Dette lå til grunn for Regjeringens omlegging av den økonomiske politikken, både i juni 1986 og i årets budsjett. Høyre ønsket i stedet sterkere innstramning i fellesforbruket.

Gjennom en ny fordeling mellom staten og kommunene av belastningen av forsørgerfradrag, sparing med skattefradrag, og en avgift fra kommunene til folketrygden på 0,35 pst. av pensjonsgivende inntekt, ble det mulig å bruke 2 1/2 mrd. kroner til å øke overføringene. Dette kom i første rekke de økonomisk svake kommunene til gode.

Den utjevningen vi slik har oppnådd kommunene imellom skjer imidlertid ut fra regnskapstall for skatteinntekter som ligger to år tilbake. Regjeringen ser det derfor som viktig å legge opp til en balansert utvikling i forholdet mellom skatter og overføringer i den økonomiske politikken.

Regjeringens målsetting om å opprettholde realinntekter i kommunesektoren er oppfylt med de forutsetninger vi har arbeidet med til nå.

Regjeringen vil foreta en ny vurdering av situasjonen for kommunesektoren i forbindelse med revidert Nasjonalbudsjett. Her vil fordelingsproblemene bli viet spesiell oppmerksomhet.

Uenighet om fordelingspolitikken sto sentralt under regjeringsskiftet i fjor. Utviklingen gikk i gal retning. Vi så det gjennom øke forskjeller mellom grupper, men også mellom distrikter. Økt sentralisering gir skjevere fordeling også mellom grupper. Det svekker inntektsgrunnlaget og mulighetene for å opprettholde viktige velferdstilbud i distriktene. Det øker presset og problemene i byene.

En rettferdig fordeling mellom grupper og mellom generasjoner er ikke bare knyttet til inntekter og skattesystemer. Velferdstilbudene, omsorg for barn og eldre, kvinnenes muligheter på arbeidsmarkedet, studiefinansiering og helsetilbud, boligfinansieringen er like sentrale elementer i en samlet politikk for en rettferdig fordeling. Mye kan tyde på at de offentlige tilbudene er viktigere enn overføringsordninger når det gjelder å utjevne forskjeller.

Kommuner og fylker har ansvaret for de viktigste fellestilbudene. Derfor er en bedre fordeling av inntektene mellom kommunene en sentral del i arbeidet med en rettferdig fordeling. En skjevere inntektsfordeling mellom kommunene og mellom fylkene vil også gi en skjevere fordeling av muligheter og tilbud for befolkningen.

Opplegget for 1988.

I den økonomiske situasjon som landet nå er i og med de utsiktene vi ser fremover, vil det være behov for en stram økonomisk politikk også i 1988. Vi vil fortsatt skjerme kommunene og fylkenes mot nedskjæringer for å sikre løsningen av de viktigste velferdsoppgavene. Det vil imidlertid heller

ikke neste år være rom for en nevneverdig realvekst i de samlede aktivitetene.

Samtidig vil vi legge stor vekt på at fordelingen av inntekter mellom de enkelte kommuner viser en rimelig utvikling. For å få til dette kan det være aktuelt å foreta visse endringer i inntektssystemet.

Det er som kjent lagt opp til en overgangsordning med gradvis innføring av fordeling av overføringer etter det nye inntektssystemet. For 1987 er det lagt 10 pst. vekt på fordeling etter det nye systemet, mens det er lagt 90 pst. vekt på fordelingen slik den var i 1985.

Kommunalkomiteen forutsatte i fjor vår at Stortinget måtte få en vurdering av erfaringene med inntektssystemet før overgangsordningen ble trappet ytterligere ned. Regjeringen tar sikte på å legge fram en slik vurdering i mai, sammen med proposisjonen om kommuneøkonomien.

Arbeidet med gjennomgangen av inntektssystemet er fra regjeringens side blitt lagt opp rundt tre hovedområder:

- Drøfting av kostnadsnøkler, vekter og kriterier.
- Forenkling av systemet.
- Forbedring av inntektsutjevningen.

Mye av interessen rundt inntektssystemet fra kommuner og fylkeskommuner har vært rettet mot utformingen av kostnadsnøklerne. Dette gjelder både hvilke kriterier som bør være med i kostnadsnøklerne og vektleggingen av dem. Regjeringen vil også komme med en drøfting av kostnadsnøklerne i Kommuneøkonomiproposisjonen i mai.

Når det gjelder inntektsutjevningsordningen har den vist seg å ha enkelte svakheter.

I dag heves alle kommuner opp til et minstenivå på skatt i prosent av landsgjennomsnittet. De kommuner som ligger over minsteinntektsnivået, får beholde sine skatteinntekter fullt ut.

Men realvekst i kommunenes skatteinntekter betyr at spredningen i skatteinntekter mellom kommunene blir større og større målt i reelle kroner pr innbygger.

Regjeringen vil igjen se på om det kan lages en permanent ordning som gir mulighet til å skape bedre fordeling mellom kommunene. Regjeringen skisserte allerede i fjorårets proposisjon om Kommuneøkonomien en slik løsning dersom det skulle bli en for sterk ubalanse mellom veksten i kommunenes egne skatteinntekter og veksten i de statlige overføringene.

Det har hele tiden under arbeidet med inntektssystemreformen vært forutsatt en overgangsordning som skulle avvikles innenfor en fastsatt periode. I forbindelse med overføringen av ansvaret for sykehjemmene fra fylkeskommunene til kommunene i 1988 er det gitt en særskilt inntektsgaranti. Dette gir bindinger på overgangsordningen i 1988 som vi også vil komme tilbake til i Kommuneøkonomiproposisjonen i mai.

x x x

Det er nødvendig med reformer i den offentlige sektor.

Det er i kommunene og fylkene de viktigste fellestilbudene utføres og utformes. Det er her enkeltmennesket møter de offentlige tilbud - fra sprebarnskontroll til eldreomsorg, fra grunnskole til videregående skole. Det er her fornyelsen må skje.

Offentlig sektor er ikke en unødig utgiftspost, men en forutsetning for velferd og trygghet, ja også for økonomisk vekst og framgang. Den myte som konservative krefter forsøkte å skape på 70-tallet, at den økonomiske stagnasjonen skyldtes en for stor offentlig sektor, for høye skatter og for omfattende velferdsordninger, slår nå sprekker.

En omfattende undersøkelse med utgangspunkt i svenske erfaringer, presentert i Economist nylig, bekrefter den erfaring vi selv har gjort: Velferd hindrer ikke vekst.

Det avgjørende er hva den offentlige sektor gjør. Den store utfordringen er å gi den offentlige sektor et slikt innhold at den styrker vår økonomi og vår velferd. Da ser vi at det er behov for reformer også her. Tilbudene må tilpasses de nye oppgavene utvikling stiller oss overfor.

Arbeiderpartiet startet et systematisk arbeid for å fornye den offentlige sektor allerede i 70-årene. I langtidsprogrammet for 1982-86 ble det lagt opp en strategi for en effektivisering og forenkling av forvaltningen. Det ble lagt opp til en kritisk gjennomgang av regelverk med sikte på en bedre bruk av de samlede ressursene.

Vi mistet muligheten til å føre dette arbeidet videre i 1981. Oppgaven ble overtatt av andre som la andre verdier og prioriteringer til grunn. Privatisering av offentlige oppgaver ble en selvstendig politisk målsetting.

Regjeringen vil i vår legge fram et moderniseringsprogram for statlig forvaltning. Programmet vil omfatte en gjennomgang av regelverk, reformer og budsjettrutiner, utvikling av nye organisasjonsformer og styringssystemer og en rekke andre tiltak for å bedre servicen.

De enkelte institusjoner og etater må få større handlefrihet. Det er allerede gjort viktige erfaringer med dette i helsesektoren. Politiske organers oppgaver må være å sette mål og gi rammer, så må det være ledere og de ansattes oppgave og nå disse målsetningene for hver etat og institusjon. Vi har tro på at dette vil utløse både nytenkning og engasjement.

Regjering og Storting fastsetter hovedretningslinjene for den offentlige sektors virksomhet, mens fylkeskommunene og kommunene har mye av ansvaret for å drive og utforme de offentlige oppgavene. Det moderne velferdssamfunnet bygger derfor like mye på velferdskommuner som på velferdsstaten.

Derfor har kommuner og fylkeskommuner stor betydning for det enkelte menneske. Regjeringen legger stor vekt på å styrke det kommunale selvstyret og å myke opp reguleringer av kommune-

sektoren som hindrer fleksible løsninger. Målsettingen med reformene er å oppnå desentralisering av ansvar og myndighet, demokratisering av beslutningene og en effektivisering av sektoren. Vi har tro på at dette kan utløse nye muligheter. Vi må våge å delegere heller litt mer av det vi tror er forsvarlig enn litt mindre. Vi må våge å gi frihet til utradisjonelle løsninger.

Vi har en blandingsøkonomi. Vi bør stimulere til en blandingsadministrasjon. Bryte ned grenser mellom sektorer, men også mellom kommunale, fylkeskommunale og statlige organer. Oppmuntre til samarbeid f eks mellom trygdeetat og sosialetat.

Utviklingen framover - eldrebølgen og det nye familiemønsteret vil stille økte krav til offentlige tilbud, også for å underbygge den uformelle og private omsorgsarbeidet. Vi tror ikke privatisering er veien å gå for å øke vårt samlede tilbud, enten det gjelder omsorg eller velferd.

Men det kan ligge nye muligheter i andre former for fellesskapsløsninger enn de offentlige. Samvirkeideene har lange tradisjoner, også innen arbeiderbevegelsen.

Vi må søke samarbeidspartnere som kan være med å ta initiativ og løse oppgaver. Det kan være velforeninger, organisasjoner, borettslag, foreldregrupper og eldregrupper.

Det drives interessante forsøksprosjekter etter slike opplegg med støtte fra Statens Nærmiljøutvalg. Ett av dem er i en ny bydel her i Oslo, på Holmlia. Der er det etablert et fritidssenter etter en samarbeidsavtale mellom kommunen, boligbyggelagene og borettslagene. Gjennom felles finansiering og felles planlegging er det etablert et lokalt tjenesteapparat som beboerne styrer selv. Det utløser aktivitet og samarbeid i nærmiljøet.

Vi må verne om de folkelige fellesskapene midt mellom det offentlige og markedet. I alle land der staten eller den frie konkurransen får for stor makt, er det de folkelige organisasjonene som blir taperne. Det ligger også en egenverdi

i løsninger som aktiviserer folk og gjør solidariteten personlig og synlig.

Arbeidsfordelingen mellom offentlig og privat sektor er ikke fastlagt en gang for alle. Samspillet må utvikles videre i former som ivaretar viktige hensyn til en rettferdig fordeling og likeverdighet i tilbudene. Vurderingen av rollefordelingen må ta utgangspunkt i hva vi vil på de forskjellige områder og hvilke løsninger som gir de beste resultater. Det er hensynet til brukerne som må stå i sentrum.

Regjeringen fremmet sist fredag en proposisjon om endringer i lovgivningen vedrørende nemnder på kommuneplan og fylkesplan.

Forslaget gir kommunene stor frihet til å organisere sin nemndstruktur slik det passer best i den enkelte kommune. Det er bare bygningsrådet som opprettholdes som obligatorisk.

Det er også et mål med forslaget å få innarbeidet i kommuneloven og fylkeskommuneloven mest mulig ensartede regler om valg og sammensetning av nemnder, om saksbehandlingen i nemnder og om nemndsmedlemmers rettigheter og plikter.

Her legges hovedprinsippene fast, men detaljene finnes i andre lover. Det vil være en vesentlig forenkling av regelverket.

Regjeringen vil også arbeide videre med en hovedrevisjon av kommuneloven og fylkeskommuneloven i løpet av året med sikte på å utvide det lokale selvstyre.

Frikommuneforsøket har gitt mulighet for å prøve ut løsninger og organisasjonsformer som tar utgangspunkt i den enkelte kommune og fylkeskommune. Hensikten er å oppmuntre til at kommunene skal komme med forslag til andre måter å løse oppgavene på enn de som hittil har vært forsøkt.

Regjeringen vil foreta en løpende vurdering av erfaringene fra forsøksvirksomheten å se om det finnes regler

som virker unødvendige eller lite smidige. Ved å spre denne kunnskapen i samarbeid med Norske Kommuners Sentralforbund vil vi sørge for at forsøkene kommer hele kommunesektoren til gode.

For å skape grunnlag for bedre ressursutnyttelse i kommunesektoren bevilger både Norske Kommuners Sentralforbund og Staten forsknings- og utviklingsmidler. Regjeringen har merket seg at også Norske Kommuners Sentralforbund legger vekt på forskning på dette feltet.

Norske Kommuners Sentralforbund har også satt i gang en reformprosess for bedre kommunal service. Denne kampanjen skal være hovedinnsatsen for Norske Kommuners Sentralforbund i inneværende år. Virkemidlene som brukes er endring og modernisering av personalpolitikken, opplæringsplanlegging og organisasjonsutvikling og lederopplæring.

Avslutning.

Vi har tatt de første skrittene for å rydde opp i norsk økonomi. Arbeiderbevegelsen er igjen i ferd med å stake ut en ny kurs for å trygge velferdssamfunnet. Denne skal bringe oss ut av uføret og skape et solid grunnlag for nye framgang. Dette arbeidet er vi godt i gang med. Vi vet hvor vi skal.

Vi tar problemene på alvor og vi krever innsats av alle. De problemer vi står overfor blir ikke borte av seg selv, men det å løse problemene er en utfordring vi tar imot. Det er det som er politikken.

Landsmøtet ga signalene. Arbeiderbevegelsen rolle som drivkraft i norsk politikk, betyr at vi må videre. Vår oppgave er ikke bare å administrere det bestående. Det er de nye hverdagsproblemene for barn, unge og eldre som må stå i sentrum for velferdspolitikken i åra framover. Utviklingen har skapte nye behov som må løses med nye tilbud.

Vi må bygge ned de skiller som er skapt mellom de som har og de som ikke har tilgang til fellesgodene. Bare slik kan vi gjøre fellesskapet tryggere og gi alle del i velferdssamfunnet.

Det manifestet som Landsmøtet vedtok, Sosialdemokrati fordi vi trenger hverandre, er en invitasjon til en mer grunnleggende debatt i kommuner og fylkeskommuner. Manifestet gir oss en anledning til å ta initiativet og reise diskusjonen fra nå og fram til valget. Vi som er velferdssamfunnets forsvarere og fornyere skal stille de grunnleggende spørsmålene. Produserer vi de tjenester folk trenger mest og som de spør etter? Hvis svaret på dette spørsmålet ikke alltid er et ubetinget ja, så har vi en oppgave med å fornye og bygge om veldferdstilbudene. En utfordring vi skal sette på dagsorden er følgende: Hvordan skal vi forene velferdspolitikkenes mål om likeverdighet i tilbudene med et voksende og forståelig krav om mer individuelt tilpassede tilbud og større valgfrihet.

Det er kommunene og fylkeskommunene som er pålagt de mest sentrale velferdsoppgavene. Det er her den viktigste fornyelsen skjer. Fra sentrale myndigheter vil vi satse på kommunene og fylkeskommunene. Vi vil delegere heller litt mer enn det som er forsvarlig enn litt mindre.

Ansvar for å fornye velferdssamfunnet ligger derfor på våre mange tillitsvalgte over hele landet. Det er deres oppgave å få mere politikk inn i kommunalpolitikken, og derigjennom øke den demokratiske styringen og gjøre det politiske arbeidet lokalt attraktivt for nye grupper. Det er en meget krevende oppgave. Den blir heller ikke lettere med de alvorlige økonomiske problemer landet sliter med, men enda mer nødvendig. Derfor er det ikke annet å gjøre enn å brette opp skjorteermene og ta fatt på jobben.